

Text **Cristina Mas**

Els motius pels quals lluitava al costat d'un incipient moviment obrer sota el franquisme o en les comunitats camperoles on es refugiava la guerrilla del Salvador han portat ara el Padre Esteban a Melilla. Aquest jesuïta, barreja de capellà obrer i teòleg de l'alliberament, treballa per assistir els joves subsaharians que malviuen al mont Gurugú esperant l'oportunitat per saltar la tanca de Melilla. Incòmode per als poders, reclama una altra globalització

“El que està passant a Melilla desafia l'ordre internacional”

Parla amb la seguretat de qui sap que defensa els més febles. Es mostra afable i saluda amb una abraçada. No vol que li diguin de vostè. El Padre Esteban està dedicat en cos i ànima als joves subsaharians que malviuen als boscos del mont Gurugú esperant l'oportunitat de saltar la tanca de Melilla. El seu equip de la delegació de migracions de l'arquebisbat de Tànger (una infermera, una coordinadora, dos mediadors i un conductor) ofereix assistència mèdica i kits higiènics als joves durant la dura espera a la muntanya. Si estan malferits per les ganivetes de la tanca o les caigudes en els intents fallits de salt, els acompanyen a l'hospital de Nador. Esteban Velázquez no ha parat fins que ha aconseguit un visat humanitari –*rara avis*– per portar a Espanya l'Abdoulaie, un jove de Mali que va quedar paraplègic quan va caure per un penya-segat mentre fugia d'una batuda de les forces marroquines. Al desballestat hospital de Nador les llagues el consumien després de cinc mesos al llit.

“Això és una reproducció de l'Àfrica en miniatura: la multitud de països que acumulen aquí els seus immigrants és el reflex de la seva situació i d'unes relacions internacionals sense justícia ni equitat. Però també un punt de trobada de les cultures africana, àrab, berber i, últimament, siriana... i s'ha de veure com una oportunitat: el que està passant a Melilla desafia l'ordre internacional. I, com va dir el papa Francesc, tenim una globalització de la indiferència i el que

necessitem és una globalització dels drets humans i la justícia”. Velázquez recorda que la tanca “no serveix per frenar la immigració, sinó per fer que els que han recorregut mig Àfrica per guanyar-se un futur per a ells i les seves famílies es tallin i es trenquin els ossos”. La seva proposta per a la crisi que s'està vivint a Ceuta i Melilla és humil i ell mateix reconeix que no resol el problema de fons, però que podria pal·liar els abusos: que es despleguin observadors internacionals permanents d'ONG independents i reconegudes als dos costats de la tanca per supervisar les actuacions policials espanyoles i marroquines.

Incansable

Als 67 anys, i mentre l'hi permeti l'artrosi del genoll, Esteban, com el coneixen els immigrants, no està disposat a defallir. Tan aviat va a l'hospital a veure els ferits com s'encarrega de negociar amb les autoritats marroquines i espanyoles (la delegació també té finançament de Suïssa) o va a recollir un jove per acompanyar-lo a l'hospital: els sensepapers tenen dret a la precària sanitat pública marroquina, però molt difícilment hi arriben si ell no els hi acompanya. El capellà viu permanentment vigilat per la policia marroquina: dos agents de paisà no es mouen de la porta de la rectoria de l'església de Nador.

Aquest jesuïta canari no s'arronsa davant la cúria i assegura que només es va prendre seriosament el dret canònic quan hi va trobar una esclatxa per defensar la seva destinació en una comunitat

de la selva de Morazán, al Salvador, on va passar set anys convivint amb la guerrilla. Es va aferrar a l'objecció de consciència perquè no el rellevessin del seu destí. Sis dels seus companys, entre els quals hi havia Ignacio Ellacuría, van ser assassinats pels militars salvadorencs, però el Padre Esteban es va negar a abandonar la seva comunitat i hi va tornar desobeint les instruccions de Roma.

Teòleg i graduat social, de jove havia format part de la Missió Obrera: va treballar recollint cotó a Còrdova i en la campanya de la pera a Lleida, també a la verema francesa i en una fàbrica Mercedes Benz d'Alemanya. Quan estudiava teologia a Granada es va passar un mes a

FRANCESC MELCION

la presó per portar unes cartes de protesta en defensa d'un grup de treballadors detinguts per reivindicar llibertats sindicals. En aquella època va passar també per Cornellà. En acabar la guerra al Salvador, la Companyia de Jesús va decidir traslladar-lo a Espanya. Des d'aleshores es va dedicar a la solidaritat i va participar en el moviment del 0,7% fins que el bisbe el va retirar del càrrec l'any 2000 per la seva implicació en la Consulta Social del Deute Extern. Es guanyava la vida instal·lant telèfons i rentant cotxes.

Ja jubilat, el jesuïta treballa a Nador des de fa un any i mig, quan el bisbat va prendre el relleu del projecte de Metges

Sense Fronteres. Amb el seu equip mantenen un telèfon d'emergència amb el qual els immigrants que viuen al bosc es poden comunicar les 24 hores. També els porten *kits* higiènics, plàstic i mantes per sobreviure a la intempèrie, malgrat l'oposició de les forces de seguretat marroquines. A més, fan activitats per prevenir la sida i les malalties de transmissió sexual entre els joves i les dones que són víctimes de les xarxes de tràfic.

En primera línia

El capellà coneix bé la determinació dels joves, que després d'una llarga i perillosa travessa pel Sàhara veuen Melilla a un pas des dels boscos del Gurugú. "Han ar-

ribat massa lluny i s'han deixat massa coses en el camí per tornar enrere: per moltes tanques que els posin, les saltaran". Velázquez posava l'exemple de la Mireille, una noia de 14 anys camerunesa que esperava al mont Gurugú. Després de tres intents fallits, en un dels quals s'havia trencat la tibia, la noia va aconseguir saltar la tanca (costa d'explicar-se com) a finals de febrer. Era la primera dona, i que se sàpiga la primera persona amb una lesió greu que ho aconseguia. "Li havíem dit que ho deixés córrer, que com que era menor buscaríem un camí, li havíem ofert un lloc on descansar fins que es recuperés, però responia que no podia dormir sense veure Melilla".

TANQUES I FILATS

La crisi

La mort de 15 joves d'origen subsaharià que es van ofegar davant la platja de Ceuta, mentre la Guàrdia Civil disparava bales de goma i pots de fum, ha fet sortir a la llum el drama quotidià de la frontera sud d'Europa. Les contradictòries explicacions del ministre de l'Interior, Jorge Fernández Díaz, no s'han traduït fins ara en dimissions ni s'han assumit responsabilitats polítiques. L'ús de material antiavalots contra els immigrants que intenten saltar la tanca de Melilla és habitual. També s'ha obert una guerra de xifres: el govern assegura que 40.000 subsaharians esperen al Marroc per entrar als enclavaments espanyols, però no explica en què es basa. Les ONG que treballen a la zona asseguren que no són més de tres mil. L'any passat van entrar a Melilla 2.508 immigrants sense papers saltant la tanca, amagats en el fons dels camions o amb documentació falsa.

7 metres

La frontera de Melilla és una doble tanca de set metres d'alçada i 12 quilòmetres de longitud, amb una barrera intermèdia de cables d'acer equipada amb càmeres de visió nocturna i tèrmiques, sensors de moviment, alarmes automàtiques i difusors de gas mostassa que no s'han arribat a fer servir. Abans els subsaharians saltaven amb escales que es fabricaven amb la fusta del bosc, però la malla inclinada que es va instal·lar fa un any a la part superior els hi impedeix. Ara la nova estratègia és untar-se de sabó i saltar amb els peus i les mans nues, escalant. D'aquesta manera és més fàcil escapar-se de les mans dels agents de la Guàrdia Civil. Al novembre hi va haver polèmica perquè el govern del PP va recuperar els filats de ganivetes que l'anterior govern del PSOE havia instal·lat i retirat davant les crítiques de les ONG per les ferides que provoquen.